

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ม.3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด *Backward Design* ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สาราณราชบุรี

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ม. 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับการอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุเทพ จิตรชื่น กศ.บ., กศ.ม.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

นฤชกรณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-6387-7

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ระดับ ม. ต้น-ม. ปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

● หนังสือเรียน (สท. อนุญาต) ● แบบฝึกหัด ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา ม. 1-3	รศ. ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 1-3	รศ.ธวัช ทันทโกาส และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) เศรษฐศาสตร์ ม. 1-3	ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 1-3	รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) ภูมิศาสตร์ ม. 1-3	ผศ.สมมต สมบูรณ์ และคณะ
หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม. 1-3	รศ.ธวัช ทันทโกาส และคณะ
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แผนฯ (CD) กฎหมายน่ารู้ ม. 1-3	ปรารักษ์ สุวรรณศักดิ์โสภณกุล
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แผนฯ (CD) เศรษฐกิจพอเพียง 1-3	ดร.พิชญ์ และกุสุมาวดี
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แผนฯ (CD) โลกศึกษา 1-3	รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) อาเซียนศึกษา 1-3	ดร.พิชญ์ เพชรพัชรกุล และคณะ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา 1 ม. 4-6	รศ. ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา 2 ม. 4-6	รศ. ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา 3 ม. 4-6	รศ. ดร.จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 4-6 เล่ม 1	รศ.ธวัช ทันทโกาส และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 4-6 เล่ม 2	รศ.ธวัช ทันทโกาส และคณะ
หนังสือเรียน หน้าที่พลเมืองฯ ม. 4-6	รศ.ธวัช ทันทโกาส และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) เศรษฐศาสตร์ ม. 4-6	ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1	รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 2	รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) ภูมิศาสตร์ ม. 4-6	ผศ.สมมต สมบูรณ์ และคณะ
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แผนฯ (CD) กฎหมายน่ารู้ ม. 4-6	ปรารักษ์ สุวรรณศักดิ์โสภณกุล
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แผนฯ (CD) เศรษฐกิจพอเพียง 4-6	ดร.พิชญ์ และกุสุมาวดี
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แผนฯ (CD) โลกศึกษา 4-6	รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม • แบบฝึกทักษะ • แผนฯ (CD) อาเซียนศึกษา 4-6	ดร.พิชญ์ เพชรพัชรกุล และคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม.3 เล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม.3 เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม.3 เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ สมบูรณ์แบบ และหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม.3 ชุดนี้ได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดการจัดการเรียนรู้	1
1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	2
2. สัญลักษณณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้.....	5
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design	6
4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ประวัติศาสตร์.....	20
5. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี กับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้.....	23
6. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้	25
ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้	27
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 วิธีการทางประวัติศาสตร์	28
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	28
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 วิธีการทางประวัติศาสตร์..	29
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์.....	32
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 วิธีการทางประวัติศาสตร์	36
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์	40
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	40
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการของไทยในสมัยรัตน โกสินทร์	41
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์	46
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง	50
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการด้านสังคมและเศรษฐกิจ	54
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	58
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 บทบาทของไทยในสังคมโลก	62
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	62
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	

บทบาทของไทยในสังคมโลก	63
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การเข้าร่วมและบทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่ 1	
สงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเย็น.....	67
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ความร่วมมือของไทยกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	
และบทบาทของไทยในสังคมโลกปัจจุบัน	72
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยรัตนโกสินทร์	76
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	76
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย	
สมัยรัตนโกสินทร์.....	77
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 ภูมิปัญญาไทย	80
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 วัฒนธรรมไทย.....	84
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก	88
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	88
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการ	
ของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก.....	89
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 พัฒนาการของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย	99
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 พัฒนาการของทวีปแอฟริกา	104
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 พัฒนาการของทวีปยุโรป	108
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 พัฒนาการของทวีปอเมริกาเหนือ	112
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 พัฒนาการของทวีปอเมริกาใต้	116
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตก.....	120
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ความขัดแย้งและความร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ 20	124
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	124
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ความขัดแย้ง	
และความร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ 20	125
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 สงครามโลกครั้งที่ 1 สงครามโลกครั้งที่ 2	
และสงครามเย็น	127

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ	131
ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู.....	135
ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	136
ตอนที่ 3.2 โครงงานและแฟ้มสะสมผลงาน	138
ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง.....	143
ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้	145
ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบปลายภาค/ปลายปี	158
ตอนที่ 3.6 ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน	175